

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az állatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márczius 6-án

Előfizetési árak:

Egészévre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:

BILKEI FERENCZ.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent-István-tér 1.

Egyes számok kaphatók: Rotter L., Weisz H. és Krausz V. tőzsdéjében.

Esküdtzéki tárgyalás.

Akárhová nézünk, azt látjuk, hogy megrendült a hit, a vallásosság. Lassanként mese lesz az: még az iskolából is iparkodnak kiszorítani a hitoktatást. A férfi nép nem jár templomba, az asszonyok is jobbadán azért, hogy az új ruhát bemutassák — esetleg még hiubb czélből is. Az evangéliumi egyszerűség, az evangéliumi fenkölt-ség teljesen eltűnt a mai világból. Minden gondolkozást, minden cselekedetet a hiszág vezérel. Az altruizmus dühöng minden vonalon, neked semmi — nekem minden. Vad önzéssé fajul a kenyérharcz, mely küzdelemben ma már a gyilok is köznapi eszköz.

És a jobbérzésű emberek már-már beleundorodnak a látottakba; pedig végre is talán minden csapásra lehet vigaszunk, minden nyavályból gyógyulásunk, csak az undorból nem, mert ez a lelket sorvasztja, nyomorítja el. Bárhova tekintünk: művészet, politika, közélet, az egész korszellem a csömör bacillusaitól hemzseg.

Az irodalomban és művészetben az eredetiség hajhászata erőlködéssel párosult tehetetlenség; a politikában az elvek züllése, a lelkiismeret sztrájkja; a korszellem bódultsága minden nemesebbtől való iszonyodás.

Ezt kiáltja felénk a művész betevő falatja, a züllött politikai nagyságok halált jelző vég-szava s az az igazságot hirdető számtalan rab-bilincz ijesztő csörgése, mely alaphangja már az önző világ hatalmas gyászindulójának.

Sokszor halljuk s bár iszonyodunk tőle, mégis jól esik hallanunk a megtorló igazságszolgálatás lesújtó ítéletét, mert akarjuk hinni, hogy a megsértett jogrend reparálására szolgál. Pedig a tapasztalat igazolja, hogy a drákói paragrafus

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZAJA.

Anya.

A leány összefogta vékony, fiatalos keblén a könnyű hálóköntöst és elfújta a lámpát. A felső ablaküvegen keresztül, a meddig nem ért a függöny, a hold világitott be, olykor egy darab felhő, szeszélyes alak, különös formájú felhő, a mi elől behunyják szemüket a gyerekek, kis agyuk fantáziájával ezer alakot látva benne. A leány rég megtanulta, hogy nem kell félni a felleget-től, most azért szinte jól esett neki, álmatlan szemmel bámulni a pára és gőz-kolosszust, a minek eredete, a különböző párárétegek, a hold, a csillagok körfutása, mind mind ugyszólván a kis ujjában volt. Hiszen épen ma dicsérték meg érte, míg a szegény Véghné... Nem tudja el-felejtetni, milyen sápadtan, idegesen beszélt, olyan képtelen dolgokat magyarázott, hogy a kis leányok összenevettek az első padban. Beke, az igazgató ur, szinte még kiálhatazanabb volt mint máskor, csak azért is mindenbe belekötött, és a vörös pufoék képével olyanokat fújt, hogy a szegény kis sovány Véghné majd elfújta.

— Több gondot, több gondot az iskolára, gesztikulált a szegény asszonynak. Sajnálom, de nem vagyok meglegedve...

Felém fordult és szélesre húzta az arczát: önnek kisasszony gratulálók!

A kezét nyújtotta, de a jó Isten bocsássa meg a bűnöm, — nem bírtam volna megérinteni. Olyan különös keze van, hogy mindig megberzadok, ha ránézek. Nem tudom hogy van, de

is gyenge, ép lélek nem kél a rendőri pálcza nyomában, nem oldja fel az anyagiság rab-bilincseit: ez a nevelés, a társadalom kötelessége.

Vagy nem énnék a hiányát érzi-e a szem-lélő, ha ráveti tekintetét arra az elásult, szinte szív és lélek nélküli alakra, a ki két napon át ült bírái előtt hatalmas vád súly alatt, a nélkül, hogy egyetlen arczma is megmozdult volna. A tanuk legelővontultak fel, hogy bizonyoságot te-gyenek ellene s nem mutatta a bánat egyetlen jelet sem; de fűrkésző tekintete érdeklődni lát-szott, midőn a kárterítésből esik szó, a pénz hát az egyedüli, mely kiemeli közömbösségéből. Mindent tehettek vele, a ki embert ölt, csak vagyónához, pénzéhez ne nyuljanak.

Egy tragikus kép az életből, okuljunk belőle.

A moóri csendes udvarház hat évvel ezelőtt két gazdálkodó házaspárnak lett közös caládi fészke. A kölcsönös irigység, a terjeszkedési vágy elég volt ahhoz, hogy a békés együttlet örömeinek utját szegte s a közös tanya már az első hónapokban folytonos czivódásnak volt szin-tere. Haraggal kelt fel, haraggal nyugodott le a nap tejük lelett, míg végre egyszer vérel. A nap eseménye borzalmas volt a maga valójában s rettenetes következményeiben.

Nagy Antal és Negele József voltak a kö-zös birtokosok. Nagy ez év folyamán építkezni akart s tervének kivételére az előmunkálatok se-riyenen folytak. Felmérte a telket, már vázlatot is készített s ez év február 20-án már az elő-jároság szabályszerű tervrajz készítésére utasi-totta Nagy Antalt, a ki a jelzett napon a déli órákban néhány kontár szakértővel tanakodott is odahaza a terv felett s ez volt oka a szomorú históriának.

Frissen hullott hólepel borította a közös

a kezükről megismerem az embereket. És én Bekétől félni tudnék.

Szegény kis Véghné is látszik, hogy a lelkéből utálja, azért szinte még idegesebb előtte. Szeretne menekülni innen, de le van kötve, ha az urát nem helyezik el, ő sem mehet tovább.

Az ura a két felsőbb osztályt tanítja és nagyon szeretik, mert eszes, ügyes ember. Egy kisebb kaliberű lángész, a ki érvényesülni tudna, ha tere és alkalma volna hozzá. De a másolási írásmunkát jobban fizetik, mint a lyrai dolgoza-tait, — legalább egyelőre, s így Végh ur élve a praktikus közmondással, többre becsüli a verebet mára s lantját a por fedi. Ha ugy néha mégis kedve volna hozzá, megtepi valami megmagya-rázhatatlan varázs, ha megcsendül lelkében a dal s valami ugy hívja, köti a sima fehér papi-roshoz, a hol nincs szám, nincs rubrika, a hol ő maga alkot, fest, járskál egyszerre, — mondom, a legtökéletesebb szímfoniát egyszerbe el tudja hallgattatni az a gyűgőgő apró teremtes, az is-tenségtől földreküldött talány, a ki minduntalan visszacsalja a földi menyországba. A s papiros üresen marad.

A leány épen abban a pillanatban szuny-nyadt el, a mikor egyszerre kopogtatás hallat-szott az utca felől. Halk, de azért határozott kopogás. Figyeln kezdett. Magára kapta a nagy kendőjét s vigyázva félrehúzta a függönyt. Meglepetve kiáltott fel: ki Végh! — hát maga mit keres itt ilyenkor?

A hold előbujt épen és megvilágította a férfi sápadt arczát. A hangja reszketett, míg beszélt:

— Édes jó kisasszony, egyedül vagyunk, a

udvart s Negele seprést szinlelve hallgatta a szem-szed tervezgetését. Vad indulat támadt a lelké-ben s talán már akkor megfogamzott benne a kegyetlen gondolat, hogy, ha másként nem, Nagy élete árán gátolja meg az építkezést. Ugy is lett.

A korai délutáni órákban elávoztak a szak-értők, a partja szélég elkísérte oket Nagy s ez volt az utolsó útja életében.

A formális agy működésének nagy abber-rációja az emberi indulatnak nemtelen orült vakmódsággá lajult alacsony foka, a bestialitás-nak kárhozatos mértéke kell ahhoz, a mi ezu-tán következett. Negele József hatalmas konyha-késszel kezében rövid szováltás után nyakszirtén szuga áldozatát, elmeteszte a légző szerveket s a fés hegye a tüdőt is megsebezte, a szurás ha-lálós volt. A kés pengéjén végig Nagy vére még párolgott, igazságért kiáltott, mert Nagy halott, Negele már gyilkos volt. S míg az ozvegy és gyermekek jajveszkelése Moór község lakóit az áldozat köré gyűjtötték, a kegyetlen gyilkos el-bujdósott. Negele másnap vizsgálati fogságban négy ridex fal szük határai közé szorítva várta tettének következményeit.

És nem volt nyugodalma többé a háznak, a vészmadár még nem szállott el onnan, prédát kerestett s még kapott. Nagy özvegye nem tudott szabadulni a véres képtől, lelkehez tapadt, né-hány nap múlva megőrült, majd nemokára gyásza-lón a háznak s a hitves követte hitvesét a sírba.

A bűnos fölött törvényt ültek bírái. Czini-kus közönytől ábrázatan s csak mikor az eskü-dtek kimondották, hogy erős felindulásban el-követett szándékos emberölésben vétkes, két tenyerébe takarta fejét, sirt és keservesen zokogott. Talán nála ez volt a megigazulás első könnye! A városház folyosóján pedig a mint ötöt ütött a székesegyház toronyorája: egy

kis fiunk talán már haldoklik, a feleségem nem bír magával és én sem bírok vele... Ha Istent ismer, jöjjon és segítsen rajtunk.

A leány gondolkozás nélkül öltözni kez-dett. Magára kapott egy szürke felső ruhát, sietve bekötötte a fejét s könnyű házi czipőjébe pár pillanat alatt kint volt az utcán.

A merre elhaladtak, csukva voltak az ab-lakok, a szalukátérek lezárve sötéltettek, csak szélről, az utca végén derengtél két moll füg-gönyös kicsi ablakon keresztül világosság az éjszakába. Barátságos fény innen kivülről, resz-kező mécs világ, talán halottat virrasztó gyer-tyaláng odabenn.

Halkan nyitottak be a szobába, ugy hogy a kicsi vékony asszony, a ki két kezébe temetett arczczal ott térdelpt az ágy mellett, észre sem vette oket. Egy tábla jég volt mellette letéve, körülötte vizes borogatások heverték. Az asz-talon megkezdett írások, számtani feladványok javításai, aláhuzgálva kek, piros czeruzával.

A kicsi, aranyozott bölcös csendes. Meg-lyben olykor a függönye, a forró, sebes léleg-zetvéttől, félig nyitva a lázas kis szá, ar-czoskája, mint két tűz rózsza.

Nincs valami szomorubb, mint egy beteg gyermek. A gyöngé lélek vergődése a még gyöngébb testben, olyan mint a fiók galambé, akit alig eresztettek még utjára pelyhes szár-nyon, már is a szélllel kell viaskodnia. Oh há-nyat sodor le fekete éjszakába!

Az édesanya szive pedig olyan, mint a tenger. Nincs határa, végtelen az, talán az egekig ér és csupán szeretet. Két madár ke-

teketebe öltözött nő vonaglott. A szeretetből fakadó bánatos fájdalom erősebb volt a gyenge női fizikumnál, nem hallotta az őr méretes lépteit a bűnös mögött, elájult. Férje volt a bűnös és ő annak még mindig szerető hitvese.

Ez a szomorú historia volt a legutóbb tartott két napi esküdtzéki tárgyalás anyaga. Huszonhét tanu esküdtatta vádlott beismerésén kívül a közvetett bizonyítékok.

A tanuk között a legutolsóként kihallgatott Nagy Teréz, az elhunyt nagyanyja, bár a tény-körülmény igazolására mit sem tudott felhozni, keltett általános érdeklődést. A még elég rugé-kony, szellemi tehetségével teljesen rendelkező 97 éves anyóka nem látta unokája lemeszárítását, a szobában volt s a midőn a történetről értesült, hamarjában csendőrkért futott. Egyetlen gyámoltóját veszítette el unokájában, ezért 400 kor. kártérítést kér.

A bizonyítási eljárás befejeztével Tóth alügyész ajkairól elhangzott a hatóság vádbeszéd, melyben az érvek kitűnő csoportosításával szándékos emberölés büntetésben kéri vádlottat bűnösnek kimondani. Kovács Endre, a magánpanaszos képviselője a kár és költségek megtérítésére tesz előterjesztést, a minék elhangzása után d. u. 3 órákor megtartott a védőbeszéd, melynek során védő az önvédelmet s az erős felindulást iparkodik beigazolni.

A vád és védelem meghallgatása után hosszas tanácskozás után a bíróság a következő kérdéseket állapította meg:

I. kérdés: Bűnös-e Negele József vádlott abban, hogy Moóron 1901. február 20-án Nagy Antal szándékosan, bár nem előre megfontolt szándékkal megölte akként, hogy a bűnjelül lefojtott konyha-kést nagy erővel Nagy Antal vállába és nyakába döfte és az ez által okozott feltétlenül halálos sértés a sértett halálát idézte elő. Igen vagy nem?

Ha igen, az esetben

II. kérdés: Az I-ső kérdésben körülírt cselekményt megelőzőleg Negele József vádlott Nagy Antal egy tégladarabban jogtalanul és közvetlenül megtámadta-e? Igen vagy nem?

Ha igen, az esetben

III. kérdés: Ezen megtámadás elhárítása céljából szükséges volt-e, hogy Negele József vádlott az I-ső kérdésben körülírt cselekményt elkövesse? Igen vagy nem?

Ha nem, az esetben

IV. kérdés: Negele József vádlott az I-ső kérdésben körülírt cselekményt erős felindulásban keletkezett szándékkal és rögtön követte-e el? Igen vagy nem?

reng fölötté unos-untalan. Ragyogó reménység az egyik, fekete gondnak hívják a másikat. Szárnyuk beéri a végtelen és egymásba ölelkezik.

Ha láttatok-e vízbefutót, a ki szalmaszálba kapaszkodik, úgy bizott a szegény asszony a fiatal leányban. Szinte gépiesen követte szavait. Olyan volt, mint a gyerek. És a leány is elfelejtette abban a pillanatban minden tudományát s a csillagokat úgy látta, mint Isten szemét. A nagy, a jó Isten örökös szeméit, a ki igazságot teszzen.

Az Isten, a szent, az örökkévaló, úgy teremtette az ember lelkét, hogy szabadon kiöntesse érzelmeit. Az erdő visszacsengő kacagásunk, siránkozó szavunkat meghallgatja pusztaság. Ugy, de nem maradt mindig üres az erdő és néma a pusztaság. A «másik» ember már megnyírálta lelkünk szárnyait s a mint jött több ember, — a megélhetés küzdelmei lelkünkre békót szorított. A «nagy piaczon» a mit életnek neveznek, vaskorlátok mögé kell zárni a szívet, azt a végtelen tengert és e zörgő láncznak a neve: kötelesség. Sirj, nevéss, de emellett hibátlanul állj helyt, mert eltipor a sok éhes ember.

De Véghné úgy érezte, hogy lehellottak róla azok a vaskapcsok. Sirva fakadt ott az iskolás leányok szeme láttára. És hibát csinált olyan egyszerű dologban, a min máskor ő maga is csodálkozott. A sok mosolygó életpiros arc között csak azt a bágyadt kis fejcskét, lázas szemeket látta, a ki tekintetével az anyját kereste.

Mányiné Prigl Olga.

Ha igen, az esetben

V. kérdés: Negele József vádlottnak ezen erős felindulását az okozta-e, hogy Nagy Antal őt jogtalanul súlyosan bántalmazta? Igen vagy nem?

Három negyed órai tanácskozás után Meszlény Benedek, mint az esküdtek főnöke kihirdette a verdiktet, mely szerint az esküdtek az I. és IV. kérdésre igen-nel, a II., III. és V-ik kérdésre nem-mel feleltek, vagyis vádlottat erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés büntetésben mondták ki bűnösnek, a miért a bíróság fél órai tanácskozás után vádlottat a btkv. 281. §-a első bekezdése alapján 5 évi fegyházra, 5 évi hivatalvesztésre s az eljárási költségek megtérítésére, továbbá Nagy Teréz javára évi 48. kor. járadék fizetésére ítélte.

Az ítélet ellen a vádhatóság, valamint a védő is semmisségi panaszt jelentett be. Vádlott továbbra is vizsgálati fogságban hagyatott.

Rakovszky István.

A nagy port vert Rakovszky-ügyre vonatkozólag a melyet nem keresztény laptársaink igyekeznek minél nagyobbra felfújni — a „Hazánk”-ból, tehát nem néppárti lapból vesszük át a következő cikket:

A képviselőház legutolsó ülésén Kubinyi György ur (ki igen rossz néven vette Rakovszky Istvántól, hogy őt »Gyurkák»-kak nevezte) leplezte Rakovszky Istvánt, a néppárt vezérferfiát, hogy ekként nyilatkozott valamikor Kubinyi György ur előtt: »Ich kenne keinen König, nur den Kaiser» (magyarul: »nem ösmerek királyt, hanem csak császárt»). Rakovszky István katonai intézetben nevelkedett fel, aktív katonatiszt volt. *Ki büne az, hogy e tanítványokból s a császári hadseregben csak a császárt ismerik?* Ki büne, hogy a magyar katonát megvasalják, ha nem az Armée-sprache »hier»-jével jelentkezik, ha czivilben van is? Kubinyi György, Gajári Ödön, Münnich Aurél delegatus urak nem szavazzák-e meg a kivánt összegeket a Reichskriegsministernek az osztrák szellemű katonai iskolákra, melyek tankönyvei »nem ismernek királyt, hanem csak császárt»? A képviselőház volt tisztgajai *ülve maradtak-e* egy-egy ünnepélyes alkalommal, midőn csak a császárt éltették? Feleljen erre Münnich ur, Berzevicsy ur, Tisza István ur és a sok egykori közös hadseregbeli tiszt! Mikor ök ott az Armée-sprachét beszélték, úgy emlékeztek-e meg mindig az uralkodóról, mint »királyról», úgy mondták-e el a zászló-esküt? Tessék Kubinyi urnak azzal rukkolni ki, mikor mondotta Rakovszky István e szavakat? Császári tiszt korában vagy mint országgyűlési képviselő? Vajjo het-e felelősségre vonni egy magánemberre, a nyilatkozatát, melynek gyakorlati megvalósulását báró Fejerváryt ünnepelték? S ugyan nézze csak végig Kubinyi ur gróf Széchenyi István naplóját (pedig az talán többet tett, mint egy dedót alapított) s talál-e ott egyebet mint a császárt?

Tehát Széchenyi se volt különb e tekintetben Rakovszkynál, midőn császári tiszt volt! Jó lenne kissé a magyar közélet nagy alakjainak megismerkedni s akkor látná, hogy nem az ily nyilatkozatok tesszik a hazafit, valamint gróf Széchenyi nagyságából legfeljebb csak Kubinyi György ur szemében vonhat le valamit »a legnagyobb magyar» édes anyjának német anynyelve s ama híres mondása: »Fort mit den Diensboten, der Stefi kommt! — mit a Zichy Antal-féle életrajzban, Széchenyi naplójában és egész sereg visszaemlékezésben bőven megtalál.

Röviden, amit Rakovszky, a közös tiszt mondott, az nem Rakovszkyt, a mai törvényhozót vádolja, hanem a katonai nevelést és a katonai szellemet. Távol állunk a néppárttól, de szemünk előtt sehogy sem megy megrovás számba az, hogy egy fiatal tiszt fellogásának és egykori kijelentésének összes konzekvenciáiból kibontakozván, független, bátor, szókimondó, hazafias magyar törvényhozó vált belőle. Kivánunk a magyar hazafiságnak minél több ilyen elintézésü összeférhetlenségi esetet.

ÜJDONSÁGOK.

— **Személyi hír:** Dr. Major Ferencz orsz. képviselő családügyben ma városunkba érkezett.

— **Bierbauer János emlékezete.** A legutóbbi városi közgyűlés berekesztése előtt Fialli Pál főispán igen meleg szavakban emlékezett meg néhai Bierbauer Jánosnak a város érdekében kifejtett tevékenysége, ügybuzgalma által szerzett érdemeiről, a ki a jó ügy szolgálatában mindenkor az elsők között harcolt. Intíványa, hogy a fájdalmas nap emléke jegyzőkönyvileg örökíttessék meg s a jegyzőkönyvi kivonat a családnak részvétiratul kézbesíttessék, egyhangu felkiáltással elfogadtatott.

— **Dezső napja:** Alághy-Dezső iszk. elnöknel névünnepe alkalmából ma di e. 11 órákor Göbel J. György igazgató vezetése mellett a helybeli tanítói kar testületileg tiszteltet s az igazgató szavai szerint törhellen ragaszkodásokról és szreletikről tettek tanúságot a mai ünnepen is. Az elemi iskolák egy-egy tanuló-leánykája alkalmi verssel s egy szép csokorral kedveskedett az ügybuzgó s szeretett elnöknek s a polgári leányiskola növendékei nevében Hász Annuska mondott üdvözlő beszédet. Ma délután ez alkalomból kifolyólag a gyermekek a sóstón. majálisra gyűltek össze. A köztisztületben álló iszk. elnökök névnapja alkalmából számosan üdvözölték, a kikhez mi is örömmel csatlakozunk.

— **A székesfejérvári középiskolai tanárok szüneti tanulmányutjának programja** szerint az indulás július hó 4-én történik s Bécs, Drezda, Berlin, Svinemünde, Köpenhág, Gothenburg, Góta-Canal, Stockholm, Thordjem, Christiania, Frederikshavn, Hamburg, Magdeburg, Lipcse és Prága nevezetességeinek megtekintése után július 31-én Bécsbe érkeznek, a honnan még aznap utnak indulnak Székesfejérvár felé. Az utazás vasuton II. és III. osztályban, külön kocsiában, hajón I. osztályban történik. Az utazásban való részvétel díja 200 forintot tesz ki. Ezen összegben bennfoglalatik az utazás és a teljes ellátás u. m. szállás, reggeli, ebéd, vacsora (italok nélkül), továbbá a podgyász szállítása a vasutól, illetve hajótól a szállodákig és vissza. A társaság zártkörű és csak az vehet részt, a ki a vezetőség részéről a jelentkezésre felszólítást kap.

— **Schultz Imre nyugdíjazása.** A pécsi kath. tanítóképezde nesztor-tanára, a kiváló tanügyi író, a »Fejérmegyei k. kath. tanítóegyesület» tb. tagja ötvenhárom év terhei alatt orvosi rendeltetve megvált a katedrától. Harmincz esztendőn át nevelte az ifjúságot tudomány mellett vallássságra és hazaszeretetre. Az országos nevű tudóst, kinek nevét száznál több tanügyi munka jelzi, a felekezeti képezdei tanárok nyugdíjintézete a kultuszminiszter hozzájárulásával 3000 korona nyugdíjban részesítette Mikor az orvos megtöltötte az ülést, állva irta tovább könyveit, a buzalomról lemondani nem volt képes. Munkatársra volt számos szaklapnak, utóbbi időben maga is szerkesztett egy tanügyi folyóiratot. A Szent-István-Társulat tudományos és irodalmi osztálya tagjait ékesíté vele. Volt tanítványai s Pécs város tanítótsága a kérdemült tanítóképezde és tanügyi író tiszteletére jövő hó 26-án búcsünnepélyt fog rendezni, melyen bizonyára a búcszó számos tisztelője és barátja is részvesz.

— **Plebánosi vizsga.** Az egyházmegyei papság köréből a tegnap és ma a papnevelő intézet nagytermében tartott plebánosi vizsgára Weicher Miklós törökbalinti ur plebános, Kápitány Gyula s Lattyák Nándor dunapentelei segédlelkészek jelentkeztek. A vizsga eredményéről legközelebbi lapszámunkban számolunk be.

— **Polgármesterek értekezlete.** Győr város polgármestere az összes törvényhatósági városokhoz kérdést intézett, hogy nem tartják-e szükségesnek a polgármesterek idej értekezletét. A múlt évi első kongresszus anyaga és hatása indokolja az értekezletet, amelyen valamennyi

várost egyformán érdeklő kérdéseket és törvénytervezeteket megbeszélnek és megállapodnának, hogy szükségesek-e valamely irányban lépések s ha igen, minő formában és eszközökkel. A felhívásra hozzájárulását eddig 15 város, köztük Székesfejérvár város polgármestere is bejelentette.

Greisinger Iván síremlékére ujjában: a Fejérmegyei takarékpénztár 20 kor., a Székesfehérvári keresk. bank 20 kor., a Székesfejérvári takarékpénztár 10 kor., Grünfeld Jakab ur 10 koronát voltak szivesek ajándékozni és így az eddigi gyűjtéssel: 679 kor. 80 fillérrel együtt 7.9 kor. 89 fillér gyűlt egybe. Hálás köszönetünk fejezzük ki az ujjában ajándékozókknak, kegyes adományaikért; a városi törvényhatóság-nak azért, hogy igen szép díszsírhelyet volt szives felajánlani; főt K. Horváth István belvárosi plebános úrnak, ki f. hó 22-én, midőn a földi maradványok a dísz-sírhelybe helyezettek át, a beszentelést a korán elhunyt zeneköltő iránt tiszteletből volt kegyes teljesíteni. Köszönet illeti a „Concordia» temetkezési vállalat tulajdonosát: Pfnm József urat, ki szives volt az áthelyezés költségeit sajátjából fedezni a megboldogult és családja iránti tiszteletből. Az áthelyezés alkalmával a gyászoló családon kívül az elhunyt tisztelői is megjelentek. Az emlék-oszlop tervezetét városunk jeles szobrásza Havranek Antal már készíti, és rövid idő múlva állani fog az oszlop, mely a költő emlékét hirdetni fogja. További adományokat mi is szivesen fogadunk, és kérjük azokat lapunkhoz juttatni.

Legutóbb lapunk utján Braun Gyula helybeli theologus a fenti síremlék céljaira 10 koronát adományozott, mely összeget illetékes helyére juttattuk.

Néppárti népgyűlés. A pécsvárad kerületben a néppárti elvek zászlaját magasan lengetni óhajtván, Bozsokon 1901. évi május hó 27-én, pünkösdhétfőn, délután 3 órakor **néppárti népgyűlést** tartunk, a következő tárgysorozattal:

1. Elnöki megnyitó. Tartja: Zichy Aladár gróf orsz. képviselő.

2. Mit tett eddig a néppárt és a néppárt fő programjairól. Tartja: De la Vedela Mihály.

3. A néppárt kötelességeiről és földadatairól. Tartja: Bonitz Ferencz, az Alkotmány szerkesztője.

4. Elnöki zárszó.

Bozsok, 1061. május 18.

A rendezőség.

Évzáró vizsga. F. hó 21-én d. e. tartotta Nagy-Höröcskőn, gróf Zichy P. Ferencz pusztáján Bezöky József egyh. megy. ker. tanfelügyelő a szokásos évzáró vizsgát. Elmitett iskolában rendes tanító hiányában a gróf megbízásából a folyó egész tanévben az ott levő házi kaplán, Csoknyai Ágagit szt. Ferenczrendi áldozár tanított, ki daczára hajlott korának, beteges voltának s lelkesíti teendőinek, oly meglepő szép eredményt mutatott fel tanulóival, kik még hozzá ez évben sokat is mulasztottak, hogy dicséretre vált volna a sok szép értelmes felelet bármelyik fiatal okleveles tanítónak is. Vizsga végén az elnöklő felügyelő meleg szavakban fejezte ki fenti atyának a méltán megérdemelt elismerését s buzgó, odaadó fáradságaérti köszönetét. Az elismerő szavak könnyekre fakasztották az ősz lelkiatyát, kit lsten sokáig éltesen! Jó szívének s a tanügy iránti meleg érdeklődésének adta jelét Heiszler Antalné gazdatiszt neje, ki a jobb tanuló gyermekek közt szép képes könyveket osztottat ki s vizsga után pedig férjével együtt a tanfelügyelőt, a tanító atyát s Péntek Antal hatvani tanítót megvendégelte.

A vigyázatlanság áldozata. A fejérmegyei Hatvan pusztán -- mint ottani levelezőnk írja -- Rupp József szántógyerek majdnem áldozata lett vigyázatlanságának. A napokban ugyanis trágya hordással lévén elfoglalva, melynek folyamán egy szűk kijáróhelyen kellett átmennie. A megrakott szekér mellett ballagván a szűk helyen a szekér s a kijáró oldala közé szorult és pedig oly szerencsétlenül, hogy mellkasa betörtött, 3 oldalbor-dája eltörtött s bal vállpercepe pedig megrepedt. A fél szemére vak, alig 15 éves szántógyereket Magyar József Káloz községi és urod. orvos vette gyógykezelés alá.

Utazási kedvezmény a mezőgazdasági kiállításra felrándulóknak. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter közbenjárására Hegedűs kereskedelmi miniszter, a mezőgazdasági kiállítást megőzni óhajtó kisgazdák érdekében akként intézkedett, hogy ha legalább tizen jönnek egy csoportban a vasuton fel, III-ik osztályú jeggyel jöhessenek Budapestre és mehessenek haza. A félúru kedvezmény váltására a megyei gazdasági egyesületek igazolványai szükségesek, hogy az utazás tényleg a kiállítás megtekintéséért történik.

Majális. A várpalotai római kath. egyházközség mint iskolafentartó május hó 27-én (pünkösd hétfőn) Péthen saját iskola pénztára javára táncvizsgálommal egybekötött majális rendez. Kezdeté délután fél 5 órakor. Belépti-díj személynként 1 korona.

Főhívás. A „Fejérmegyei és Székesfejérvári méhészet-egyesület» a földmívelésügyi kormány kegyes támogatás által abba a kedvező helyzetbe jutott, hogy az egyszerű méhtenyésztésnek minél szélesebb körben leendő elterjesztése céljából már az idén 15 20 benépesített Dzierzon-féle kaptárt fog a legszükségesebb kezelési eszközökkel, megynék tanítói között kiosztani. Az így adományozott kaptár és méhcsalád által a méhészet-egyesület az iskolai mintaméhcsalád alapját kívánja megvetni. Ezért a kaptár és törzs az iskola tulajdonaként az iskola leltárába felveendő lesz. A méhtörzs jövedelme és rajzsza-porolata azonban teljesen a kezelő tanítóit illetik. Felhívom azért Fejérmegye néptanítói közül tekintet nélkül iskolájuk jellegére azokat, a kik a kiosztandó méhtörzsek közül egyet kapni óhajtanak s e mellett kedvet és hajlamot éreznek a nemzetgazdaságilag oly nagy fontosságú méhtenyésztés iránt és kik községükben is terjesztői kívánnak lenni az oszkerü és jövedelmező méhészetnek, hogy az ebbeli nyilatkozatukat tartalmazó és a méhészet-egyesület választmányához címzett levelüket július hó 1-ig alulírottához küldjék. A kaptárak idei rajokkal lesznek benépesítve s így csak az összes vihethők el. Székesfejérvártól, 1901. május 20-án. Magó Károly, méhészet-egyleti titkár.

Országúti verseny. A székesfejérvári kerékpár-egyesület f. hó 26-án tartja házi országúti versenyt. Indulás a versenyzők részére pont 4 órakor délután a Zichy-liget északi sarkától — Keresztes, Csurgó, Bodaikon át Moórra — vissza Székesfejérvár az indulás pontjág. Nevezések f. hó 25-én este 9 óráig bezárólag a titkár-nál. Az ideig beiratkozott új tagok is jogosítva vannak a versenyben részt venni. Kérnek a verseny intézőségbe besztott t. tag urak valamint versenyzők és versenyzeni szándékozók szombat este tél 9 órakor az „Otthon» kávéház egyleti helyiségében okvetlenül megjelenni.

Megbokrosodott ló. Mészáros Ferencz Széchenyi-utcai lakos tegnap délután egyes fogatán a szállóból hazafelé tartott s a mint a bicskei vasutvonalhoz ért, lova a robogó vonattól megbokrosodott s a kocsit a vasut árkában döntötte. Mészáros arczán és fején szenvedett zúdódásokat, miért is Polczér Péter gazdasági tanácsos, a ki épen a telekben tartózkodott, a megyei köz-kórházba szállította, a honnan sebei-nek bekötözése után ma reggel lakására ment.

A kis Kolombusok. Ifj. Krausz Miklós és Léhner István reáliskolai tanulók 12 éves koruk daczára gondoltak nagyot és merészet: kimennek Ázsiába. Tegnapelőtt indultak utnak 2—2 koronával, de úgy látszik megbánták tet-tüket, vagy hogy elfogyott az aprópénz, mert Pojgárdiról már visszafelé ballagtak az aggódó szülők legnagyobb örömeire, a mi néhány alapos virgácsütésben nyilvánult leghatásosabban.

A katonák fürdősi ideje. A katonák a városi közfürdőt a tanács legutóbbi határozata szerint a nyár folyamán hetenként háromszor, és pedig hétfőn, szerdán és pénteken d. u. 2 órá-tól 5 óráig vehetik igénybe. Megjegyezzük, hogy a jelzett időben a női közfürdő is a katonaság rendelkezésére bocsátottat. A mennyiben elő-reláthatólag a női fürdő deszka falai erkölcssten

rajzokkal lesznek tele, jobb érzésű nők alig fogják használni a fürdőt. Ennek a bajnak csak a ka-tonai parancsnokság szigorú tiltó rendelkezése veheti elejét.

Részeg borszállító. Heincz Antal várpalotai szabó és vendéglős f. hó 21-én Velenczéről városunkon keresztül bort szállított s a mint ittasan estefelé a Simor-utczán haladt, lebukott a hordóról s arczán némi zuzódást szenvedett. A mentők a kórházba szállították, a honnan azonban már tegnap haza utazott.

Brutális kovács. Herczeg Izidor földön-ároló 8 koronával tartozott Kalmár Lajos Tolnai-utcai lakos, kovácsmesternek, Tegnap délelőtt az adósság törlesztésére küldött 4 koronát, a mivel Kalmár nem volt megelégedve s úgy 11 óra tájban személyesen kereste fel Herczegt, a ki éppen vásárra készülődött. A Fatéren levő lakás előtt az adósság felett vita keletkezett, a minek folyamán Kalmár egy vasdarabbal úgy megütötte Herczeg kezét, hogy az alkarcsont eltörtött. Herczeg feljelentést tett a törvényszéknél súlyos testi sértés miatt.

A kocsis büne. Kálmán János városi rendőr neje f. hó 20-án reggel 5 6 óra tájban földje munkálása végett a telek felé tartott. A csóri uton néhány kocsi szemközt találkozott, mire az asszony a szerencsétlenséget elkerülendő egy kavicskupacpon kerestett menedéket. Piller János Sörpince-utca 30. sz. alatti lakos azonban nem azért fejjérvári legény, hogy a veszélyt kerülje; nekijájtott a kupacznak s az asszony a kocsi kerekai alá került. A kocsi üres lévén Kálmánné mindkét lábán csak könnyebb testi sértést szenvedett. Az eljárás Piller ellen folyamatba tetetett.

KÖZGAZDASÁG.

Védekezés az oidium ellen.

— Védekezés a szőlő lisztharmat betegsége ellen. —

Szöleink egyik legveszedelmesebb betegsége az *oidium* (lisztharmat), mely már kora tavasszal megképezi a fiatal hajtásokon azokat a góczokat, amelyekből egész nyáron rajzik ki a veszedelmes gomba. Amint a bogó növekedik, belepi piszkos fehér porával és vagy megránczosítja, vagy elrohasztja. Ellene nehezebb védekezni, mint a peronoszpora ellen.

Általánosán kénport szoktak ellene használni, beporozzuk vele a hajtást és a fürtöt De fontos, hogy most, a nyár kezdete előtt porozzuk, mert a baj keletkezését előzhetjük meg. A *liszta kénpor* leggyakrabban 3-4-szer, de sokszor 5-6-szor kell egy nyáron használnunk. Ugyanis a kénpor leginkább a nyári hőség hatására fejlődik, a mi a szőlő gombacsírát. Hogy azonban a gombasav kifejlődhessen, oda 15—20 C. fok melege van szükséges.

Különösen nyár elején és ősszel, de meg akárhányszor nyár derekán is, a mi éghajlatunk alatt, alig van a napnak 2-3 ilyen meleg órája, az is rendszeren délközben.

A porozást pedig egész nap kell folytatni. A tiszta kénpor nem tapad a növényre, a legkisebb szellő leviszi. Azért nagy szerencse kell ahoz, hogy a reggel és délután kifutottat kénpor az a 2-3 meleg óra érje, különösen ha a hatás bekövetkezte előtt a pornak az éjszakát is a tőkén kell tölteni, a mikor a reggeli harmat is árt neki.

Ez az oka, hogy oly gyakran nem hat kedvezően a tiszta kénpor használata és hogy a szőlős gazdáknak oly sokszor kell hiába porozni.

Ezen a bajon segít a kénporok egy új kompozíciója, a dr. *Aschenbrandt-féle „rézkénpor»* amelyet Magyarországon egy fővárosi előkelő kémiai gyáros állít elő. Ennek a pornak nagymennyiségű preparált réz és méshydrát tartalma van, a mi a kifutottat szert odatapasztja a növényhez és ottartja addig, míg a levegő a kellő hőfokra felmelegedett. Ez a tulajdonsága a „rézkénpor» hatását függetlenné teszi az időjárás-tól. A dr. *Aschenbrandt-féle „rézkénpor»* használata tehát már ebből az okból is összehasonlíthatatlanul előnyösebb, mint a *liszta kénporé*.

Sokkal kevesebb is kell belőle, mint a *tiszta kénporból*, mert a legfinomabb kiporozott réteg is, állandósága folytán elegendő arra, hogy a szőlőtökét az *oidiumtól* megvédje.

Réztartalma is sok mindenre jó. Számos tapasztalata van arra, hogy használatával megta-
karítható, a megfelelő viszonyok között az első vagy az utolsó permetezés. Sok gazda állítja, hogy megvédte szőlőjét az *őszi rothadás* bizonyos nemétől. A *rézkénpor* sietteti és elősegíti a szőlőfűrt érését és a mustot és a bort nem bűdösíti ugy, mint a *tiszta kénpor*.

Terjed is használata, számos előkelő gazda tapasztalatairól küldi meg bárkinek aki érdeklő-

dik, a Budapesten levő „*Magyar Mezőgazdák Szövetkezete*“ mely a szert forgalomba hozza:

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Kíváncsi. Helyben. A Rakovszky ellen való kirohanásra ez a feleletünk: Láthatta, hogy a fővárosi sajtó komoly része, még a kazár jellegűek is csekély kivétellel szó nélkül tértek napirendre azon felvidéki nagy hazafi ártatlan kirohanása felett. Érezzük, hogy már a „Hazánk“ alapos megjegyzésének reprodukálásával is több figyelmet tanusítottunk az ügy iránt, mint megérdemli. Magyarországon ma már mindenki tudja, hogy Rakovszky öt éves törvényhozói működése alatt többet tett a magyar királyság keresztény lakosságának érdekében, mint a 48-as öblös hangu csepürágók egész

ármádiája. S mi öt sokkal jobban tiszteljük, mint hogy szükségesnek vagy akár csak ildomosnak is tartanók védelmezni a galabirger szennylapjának, a Karolusz nagy papirosának vagy a vele egy-huron pendülő s kötes értékű szellemi bűfeneitől puskázó „Sz. H.-nak primitív támadásaival szemben. Mi még nem feleltük el, mennyire védelmezték e valóságos vagy tiszteletbeli zsidók pár héttel ezelőtt a hazát, nemzetet megtagadó Pikler Gyulát. Akik nem tartották czélszerűnek hazafias, keresztény olvasók előtt védelmezni, azok — hallgattak. A többi csak következetesség. Ott, ahol az ördöggel is szoktak néha napján szövetkezni, azt sem csudálhatjuk, hogy a keresztény Magyarországot évtizedeken át kizsápolozó rendszer sápisztait, vicinális és protekciós incompatibilistáit is megsüveglék, ha sarkantus szimában és nemzeti színű jelmezen jelennek meg a gyenge elméjű vásári publikum előtt. Hjah! „Száz zsidó egy sorban!“

A szőlő

OIDIUM betegsége

ellen a legjobb szer a
Dr. ASCHENBRANDT-féle

RÉZKÉNPOR

Leszállított ára Budapesten: 50 kgos zsákokban à kg. 50 fillér; 10 és 5 kgos zsákokban à 54 fillér.

Használata olcsóbb, mert kevesebb kell belőle; biztosabb, mert a lombhoz tapad, a szél le nem fujja; ajánlatosabb — mert a mustot nem bűdösíti — mint a tiszta kénpor vagy a kénmáj.

A szőlő érését sietteti, a termés minőségét javítja.

Sok termő megtakarított vele egy permetezést a peronoszpora ellen és megvédte vele szőlőjét az őszi rothadástól.

Számos magyar gazda bizonyítványa kívánatra megküldetik.

Megrendeléseket elfogad a
„Magyar Mezőgazdák Szövetkezete“
BUDAPEST, (V., Alkotmány-utca 31. sz.)
Megrendeléseket elfogadnak a vidéki megbízottak is.

Megbízott:
Hessky Imre,
Székesfehérvárott, (Alsó-Király-sor.)

Egy pohár sör 9 kr. — Egy korsó sör 13 kr.

Sör

Legjobb Drener-féle sörök kimérése.

Sör

Naponta friss csapolás.

KOSTYELIK JÓZSEF

VENDÉGLŐJÉBEN (KOSSUTH-UTCZA 3 SZ.)
Friss reggeli a legnagyobb választékban.

Sör

Kitünő fejevári borok.

Sör

Egy pohár sör 9 kr. — Egy korsó sör 13 kr.

Mc CORMICK HARVESTING MACHINE COMPANY
(CHICAGOI ARATÓGÉPCYÁR)

GRAND PRIX.

PARIS 1900-ban.

Kéveköttő aratógép, Fűkaszalógép, Közörlőkészülék, „Daisy“ marokrakó aratógép, Szénagyűjtő gereblye, és Kéveköttőfonal gyártmányai.

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta s árainkat nem kérdezte!

1242

Olcsó tartalékrészek óriási raktára. Tessék mintakönyvet kérni!

WILLIAM J STILLMAN igazgató. Képviselelünk: NEY MÓR, Székesfehérvár. Budapest V., Váci-ut 30.

A magy. kir. államvasutak gépgyárának vezérigazgatója

BUDAPEST, Váci-körút 32. szám.

ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült

gőzeséplő-készleteit, szalmakazalozóit,

„MILLENNIUM“

legújabb szerkezeltő

fűkaszaló, marokrakó és kéveköttő aratógépeit,

továbbá: a szab. osztr.-magyar államvasutársaság resiczai mezőgazdasági gépgyárában készült 4 lőrejeű gőzeséplő-
1250 készleteit, Sack rendszerű, az elöntésű ekézfóvel ellátott ekéit és egyéb mezőgazdasági eszközeit.